

smel s svojimi domačimi izdelki prosto kupčevati, tudi ne na trgu izpostaviti na prodaj svojih izdelkov; le rokodelci po mestih in trgih so imeli to pravico. To nam pove dosti jasno, zakaj je v začetku novega veka povsod domača obrt prenehala. Izjemo so imeli le Kočevarji in Ribničani. Turška sila in druge nezgode so namreč te kraje tako izžele, da je vlada sama spoznala: ljudstvu brez domače obrti in svobodnega trgovanja ni živeti. Od tod tako dolgo ohranjena in negovana domača obrt, ki še dandanes največ redi to prebivalstvo.

(Konec prihodnjič.)

J. E. Bogomil:

Pastir med svojimi.

Skoraj dvajset let je že poteklo, odkar so bili gospod Janez in njegova župnija kakor ena sama velika družina.

Kolikokrat je v teh dvajsetih letih spremljal svoje v življenje, v časno in večno. Obiskoval jih je, pogovarjal se z njimi, dajal jim dobre svete, bodril jih in navduševal, pomagal jim, kjer je šlo že skoro navzdol: vsem je hotel biti vse. Ko je pa prišel mesec smrti, in v naravi vse umira, ljubezen živih pa prinaša zadnje cvetje na grobove rajnih, takrat je pa tudi gospod Janez večkrat kot sicer zavil svoj korak med grobove. Pogovarjal se je ondi z mrtvimi, kakor bi bili še živi; tisoč spominov mu je vstajalo pred očmi, tisoč vezi ga je spet priklenilo na tiste, ki jih je poznal, pa jih ni bilo več, a so mu vendar bili še vedno ljubi in dragi.

»Ti Francon,« je govoril sam s seboj, »ti si me pripeljal v to župnijo, jaz sem te pa moral spremiti proti hiši večnosti. Škoda te je bilo! No, pa je moralo biti tako prav. Le mirno čakaj; pridem kmalu za teboj. Kmalu, kmalu...«

»Tu je pa Vovkova Francika. V beli oblekici, z venčkom na glavi, s šopkom v roki si stala pred menoj in me pozdravila ob prihodu. Sámó življenje te je bilo. Pa si morala iti pred menoj — ni bilo drugače. Mogoče že tam pripravljáš svoj pozdrav zame?«

»O, Štefanov Janko, tudi tebi moram nekaj povedati! Nagajivec si bil! Neugnana kri! Če si še tam tak, boš še nebesa podrl. Nemirna kri, pa si imel vendar dobro srce. Zato sem ti vse odpustil, vse tiste šolske burke. Zraven tebe pa Košičkov Jaka! Ali še veš, kako sta se stepala. Do hudega! Paglavca! Zdaj sta že davno oba v miru! Mladost!«

»Kaj pa Jerinova mama? Deset sirot je plakalo za teboj, ko si legla v grob, in meni se je trgala beseda, ko sem vrgel prst na tvoje zemeljske ostanke, in srce mi je pokalo, ko sem poslušal ihtenje tvojih sirotic. Danes pa? Vsi so preskrbljeni: Janko je mašnik, Verica je usmiljenka... no, kaj ti bom pravil, saj sama veš, kje so in kaj so. Tu si jih popustila, tam zanje molila... Prosila, kakor le mati zna.«

»Aj, tu so pa grobovi naših malih! Kako vam je? Dobro, ne li? Med angelčki se igrate, vriskate in pevate; o Bog vas blagoslovi! Živeti še niste znali, umreti ste pa morali. Kazen za greh! Smrt, tudi nedolžnemu cvetu ne prizanašáš! Kako si kruta! Ne, ne, ne bom tako govoril. Dobra si, prijazna, saj si jim odprla nebesa. Ali jih boš tudi meni?«

Ob cerkvi je obstal. Črna plošča na zidu in na njej cela vrsta imen. Sami znanci so mu vstali pred očmi: Kodrasov Jože, Torkarjev Miha, Blažinov Janez...

»Sami moji učenci! Ali, kdo ve, kje trohne vaša telesa! Ljubezen domačih in hvaležnost vse župnije je združila vaša imena tu na kameniti plošči; da vas je še tudi Bog združil ondi, kamor vsi želimo za vami! Upamo! Če je svet hudoben, Bog je neskončno usmiljen.«

Gospod Janez se je zamislil. Pomolil je za vse. Za te in za druge, ki mu jih je še toliko krila sveta gruda. In kar ni mogel od njih... Kakor da ga drže z živimi senci, z živimi očmi, z živo besedo: Tvoji smo. Ostani!

† Leop. Turšič:

Sladko mlekce.

užek — hov, hov in mucek — mjav, mjav,
mojemu mlekcu veljá ta pozdrav?
Kak sta priliznjena danes oba,
eden se bolj mi ko drugi sladká!

Kužek, ti tega ne veš? — Kužki zajčke lové! —
Mucek, ti tega ne veš? — Muckom miške dišé! —
Vidva pa rada bi mlekce srebala,
ki ga je meni mamica dala?

Kužek — hov, hov in mucek — mjav, mjav,
pojdiva svojo pot, kakor je prav!
Sladkega mlekca iz lončka ne dam,
glejta, še lepše — posrebljem ga sam.

Pesem.

Otrok išče na trati deteljo štiriperesno in sanja. Sanja o sreči, o lepih, brezkončnih daljavah, o mestih razkošnih; sanja bogastvo, krasoto, ki v škrlatu žameta, v svili, brokatu je skrita; sanja rubine, smaragde — o njih mu je nekdanj ded pravil...

Otrok išče na trati deteljo štiriperesno in sanja. Pa kako naj najde deteljo čudežne sreče, če je že srečen, a sam ne ve tega; saj sreče se svoje otrok ne zaveda.

V jasnih očeh mu odsvita ta sreča duše brezskrbne; zarja ognjena ovija pod mrak ga v ta žamet škrlatni; svila se zlata v potoku razliva sred trate; mesta razkošna zida oblak mu vrh jasne poljane; ko zvečeri se, zvezde-svetilniki v njih zagorijo.

Biseri jasni so solze ljubljene mame, kadar poljublja ga in odpravlja v šolo vesela:

»Pojdi, o dete, sreča ti moja, up in življenje! Pojdi, izpolni mi vroče srca hrepenenje. Glej, da postaneš kdaj mož moder in slava dežele! Če pa ne boš razumel svetá učenosti in bodo tiste globoke besede le črke črvice, ki bi ti dušo pošteno ranile, ta limbar blesteči — vrni popreje se v mamice skrbno naročje! Pasel boš bele ovčice sred sinje divjine; tepel se z orlom, ko bodeš močnejši, za ovco-zgubljenko. Materi, starki boš stregel, donašal mi mleko s planine, pesmi mi peval pastirske, domače, vesele. S slavci, škrijanci se bodeš pobratil, v solčni žar se odeval, ki pozlati te in porjavi ti kožo blestečo!«

Dete brezskrbno išče po travi deteljo sreče. Mati ga čaka. Njej detelja ta je on sam — sreča ljubezni, matere upanje zlato.